

www.almannavarnir.is

JARÐSKJÁLFTAR

VARNIR & VIÐBRÖGÐ

VARNIR FYRIR JARÐSKJÁLFTA

Jarðskjálftar verða þegar jarðskorpan brotnar eða hrekkur til á gömlum brotaflötum. Þeir gera sjaldnast boð á undan sér. Því er nauðsynlegt að gera öryggisráðstafanir fyrirfram og læra rétt viðbrögð. Hvar á heimilinu eða vinnustað geta leynst hættur ef jarðskjálfti verður fyrirvaralaust? Farið vandlega yfir hvert herbergi til að finna öruggustu staðina þegar jarðskjálfti verður. Þannig er hægt að draga verulega úr hættu. Skoðið eftirtalin atriði:

Húsgögn

Festið skápa, hillur og þunga muni í gólf eða vegg. Festið hillur með vinklum bæði að ofan og neðan. Hafði hjól sem eru á húsgögnum alltaf í læstri stöðu. Ef engin læsing er á hjólunum, setjið þá ramma utan um hjólin til að koma í veg fyrir að húsgögnin fari af stað í jarðskjálfta. Munið hins vegar að rammi eða læsing á hjólum kemur ekki í veg fyrir að húsgögn velti.

Lausir munir og skrautmunir

Stillið þungum munum ekki ofarlega í hillur eða á vegg á þess að festa þá tryggilega. Hægt er að nota kennarartyggjó til að tryggja að léttari munir færast ekki úr stað við jarðskjálfta.

Kynditæki og ofnar

Festið kynditæki og ofna. Kynnið ykkur staðsetningu og lokun á vatnsinntaki og rafmagnstöflu. Festið hitaveituofna tryggilega. Leki getur valdið miklu tjóni ef ekki er lokað strax fyrir vatnið.

Myndir, ljósakrónur

Festið myndir og ljósakrónur í lokaðar lykkjur.

Skápahurðir

Geymið þungan borðbúnað í neðri skápum / skúffum og setjið öryggislæsingar / barnalæsingar á skápahurðir til varnar að innihald þeirra fari um allt, sérstaklega í baðherbergjum og eldhúsum. Rennihurðir á skápum hafa reynst vel í jarðskjálftum

Svefnstaðir

Fyrirbyggjið að hlutir geti fallið á svefnstaði og rúm. Hafði ekki málverk eða sjónvarpið á veggjum yfir

Loft og gólf

Gangið vel frá niðr hengdum loftum og upphækkuðum gólfum.

Rúður

Byrgið glugga eða setjið öryggisfilmu á rúður til að koma í veg fyrir skæðadrifu glerbrota ef rúða brotnar. Látið rúm ekki standa undir gluggum ef hætta er á jarðskjálftum.

Tryggingar

Bætur Viðlagatryggingar Íslands á *fasteignum* eru miðaðar við *brunatryggingar*, sem eru skyldutryggingar. Mikilvægt er að *innbústryggingar* sem eru frjálssar tryggingar, séu sem næst raunverulegu verðmæti innbús svo tjón verði að fullu bætt. Uppfærið reglulega.

Útvarp og tilkynningar

Mikilvægt er að hlusta á tilkynningar og fyrirmæli sem gefin eru í útvarpi þegar hamfarir verða. Gott er að hafa útvarp með langbylgju ef FM sendar detta út. Hafði auka rafhlöður

Símar

Þráðlausir símar duga skammt ef það verður rafmagnslaust, Hafði tiltæk hleðslutæki sem hægt er að nota í bifreið. Í stað þess að hringja sendið frekar SMS til að auka ekki álag á símkerfið.

Mikilvægt er að kunna grunnatriði í skyndihjálpi – Rauði krossinn heldur reglulega námskeið.

KRJÚPA – SKÝLA – HALDA – er orðaröð sem rétt er að leggja á minnið:

- Fara út í horn burðarvegga, **KRJÚPA** þar, **SKÝLA** höfði og **HALDA** sér ef unnt er.
- Fara í hurðarop, **KRJÚPA** þar, **SKÝLA** höfði og **HALDA** sér í hurðarkarm
- Fara undir borð, **KRJÚPA** þar, **SKÝLA** og **HALDA** í borðfót.

Munið að handhægt er að safna neyðarútbúnaði saman í „viðlagakassa“ sem allir á heimilinu vita um. Þar má geyma sjúkrakassa, vasaljós, flautu, útvarp, rafhlöður og ýmsar sérþarfir heimilismanna sem erfitt er að vera án.

VIÐBRÖGÐ VIÐ JARÐSKJÁLFTA

INNANDYRA

Við jarðskjálfta getur verið hættulegt að hlaupa út úr byggingu. Reynið frekar að leita skjóls og vera kyrr á öruggum stað innandyrna t.d. út í horni við burðarveggi fjarri gluggum. Ef þú er sofandi og vaknar upp við jarðskjálfta, haltu þá kyrru fyrir og notaðu koddna til að verja höfuðið. Ef það verður jarðskjálfti hafið þá eftirfarandi í huga:

Húsgögn

Varist húsgögn sem geta hreyfst úr stað.

Innihald skápa

Varist hluti sem detta úr hillum og skápum, sérstaklega í eldhúsi.

Ofnar og kynditæki

Haldið ykkur fjarri ofnum og kynditækjum sem hendast út af festingum.

Rúðubrot

Varist stórar rúður sem geta brotnað.

Byggingarhlutar

Við jarðskjálfta geta hlutar úr byggingunni brotnað af. Haldi ykkur fjarri þeim stöðum í húsinu þar sem hætta er á hruni veggja eða lofts.

Hrun

Ef veggur eða brak hrynur yfir þig reyndu að láta vita af þér með því að banka reglulega, því rústabjörgunarsveitir hlusta eftir hljóði við leit.

**Ekki hlaupa um stefnulaust innandyrna,
né hlaupa út í óðagoti.**

UTANDYRA

Ef þú ert utandyra eða í bifreið og það verður jarðskjálfti, hafðu þá eftirfarandi í huga:

Byggingar og raflinumöstur

Farið út á opið svæði, forðist byggingar og raflinumöstur.

Farið lengra frá mannvirkjum en nemur hæð þeirra.

Krjúpa – Skýla – Halda

Krjúpa og skýla höfði ef ekki er unnt að komast á opið svæði.

Grjóthrun– skriðuföll

Varist grjóthrun og skriðuföll í fjalllendi.

Stöðvið ökutæki

Stöðvið bifreiðina eins fljótt og unnt er, fjarri byggingum, vegbrúm eða háspennulínunum og haldið ykkur í bifreiðinni, með beltin spenn, þar til skjálftanum lýkur. Haldið þá varlega áfram og gætið að, því brýr og vegir geta skemmt í stórum skjálftum

VIÐBRÖGÐ EFTIR JARÐSKJÁLFTA

INNANDYRA / UTANDYRA

Klæðist skóm

Farið í skó og hlífðarföt, ef glerbrot eru á gólfum eða brak að falla.

Viðlagakassinn

Náið í viðlagakassann, ef hann er fyrir hendi og ef þörf er fyrir hann.

Slys – Meiðsli

Athugið hvort einhver hefur slasast og ef svo er þá tilkynnið það Neyðarlinunni í síma 1-1-2. **Hægt er að senda Neyðarlinunni SMS.**

„Síminn virkar ekki“

Ef ekki er hægt að ná í hjálp símleiðis, skal auðkenna slystað með hvítri veifu. Síminn er öryggistæki og þegar neyðarástand hefur skapast getur álag á símkerfið leitt til þess að þeir sem þurfa á hjálp að halda ná ekki sambandi. Sendið frekar SMS. Ef það er rafmagnslaust þá er oft hægt að ná sambandi með snúrusíma.

Vatnsleki – Rafmagn

Lokið fyrir vatnsinntak ef leki er óviðráðanlegur og slökkvið á aðalrofa í rafmagnstöflu ef húsið er skemmt.

Eldur – eldmatur

Athugið hvort eldur er laus og notið ekki opið ljós eða eld ef hætta er á að eldfim efni hafi hellst niður.

Rýming

Farið rólega út ef þú telur að húsið sé óíbúðarhæft eftir skjálfta. Mörg slys verða þegar fólk hleypur út í óðagoti eftir jarðskjálfta. Gott er að vera vel klæddur ef yfirgefa þarf húsið, sérstaklega að vetri til.

Söfnunarstaður

Farið á fyrirfram ákveðinn söfnunarstað utanhúss og ráðfærið ykkur við fjölskylduna áður en næsta skref er tekið. Varist hálffallna veggir sem geta hrunið

Billinn oft fyrsta skjólið

Munið að bifreið er oft fyrsta upphitaða skjólið sem völ er á og þar er útvarp. Akið með fyllstu aðgát og athugið að vegir og brýr geta hafa skemmt. Munið eftir fjöldahjálparstöðvum í skólum/íþróttahúsum.

Útvarp – tilkynningar

Hlustið eftir tilkynningum og fréttum í fjölmiðlum. Farið eftir þeim fyrirmælum sem kunna að vera gefin. Gott er að hafa útvarp með langbylgju ef FM sendar detta úr. Munið eftir rafhlöðum.

Fallnar raflínur

Aldrei snerta fallnar raflínur.

Nágrannahjálp

Athugið hvort nágrannar ykkar þurfa á aðstoð að halda. Munið, að ef margir slasast þá getur orðið bið á því að hjálp berist.

MUNIÐ:

**Á neyðartímum er síminn öryggistæki
og skal einungis notaður í neyð.
Hafið símtöl eins stutt og hægt er!
Sendið frekar SMS.**

Eftirskjálftar

Eftir jarðskjálfta fylgja jafnan eftirskjálftar sem geta verið öflugir. Verið viðbúin slíkum skjálftum.